

بررسی مهارت‌های کارآفرینی مورد نیاز مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای
برای فعالیت در کارگاه در اقتصاد تحت رکود
(مطالعه موردی: مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای خواهران استان خراسان جنوبی، مرکز قاین)

زهرا شریفی^۱

زهرا اکبری^۲

چکیده

هدف کلی بررسی مهارت‌های کارآفرینی مورد نیاز مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای فعالیت در کارگاه در مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای قاین طی سال‌های ۱۳۸۵-۱۴۰۱ می‌باشد. نوع تحقیق توصیفی و کاربردی است و ابزار گردآوری داده‌ها پرسش‌نامه بود که پس از طراحی روایی صوری آن (بر اساس دیدگاه صاحب‌نظران) و پایایی آن (با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ 0.71) سنجیده شد. جامعه آماری تحقیق ۶۷ کارآفرین که در دوره‌های آموزشی مرکز فنی و حرفه‌ای قاین شرکت داشتند را شامل و نمونه آماری به روش نمونه‌گیری در دسترس تعیین گردید. پرسش‌نامه ساختاریافته شامل ۲۱ گویه جهت مهارت‌های کارآفرینی تهیه، تکمیل و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. بر اساس نتایج می‌توان گفت که مهارت‌های کارآفرینی مورد نیاز مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای فعالیت در کارگاه در اقتصاد تحت رکود در مرکز قاین در سطح مطلوبی است.

واژگان کلیدی: فعالیت در کارگاه، مهارت کارآفرینی، آموزش فنی و حرفه‌ای.

^۱مریی فنی و حرفه‌ای خواهران مرکز قاین، a_sharifi1982@yahoo.com

^۲ رئیس مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای خواهران مرکز قاین.

مقدمه

فقر و بیکاری به‌ویژه در میان جوانان، پدیده‌ای جهانی بوده است (نواکانما و همکاران، ۲۰۲۱). افزایش نرخ بیکاری و فقر ناشی از آن، به ویژه در میان جوانان، همچنان یکی از نگرانی‌های اصلی دولت‌ها در جوامع درحال توسعه از جمله ایران است. در کشورهای مختلف، برنامه‌هایی جهت ریشه‌کن کردن بیکاری و فقر به‌ویژه در میان جوانان آغاز شده است (اوبا، ۲۰۱۲) و نرخ بالای بیکاری را به کمبود فرصت‌های شغلی و کیفیت سطح آموزشی نسبت داده شده است (نونویزی، ۲۰۱۰). به نظر می‌رسد اگر جوانان در معرض آموزش‌هایی با سطح کیفی مورد قبول و کاربردی قرار گیرند می‌توانند از طریق کارآفرینی در جهت استقلال مالی و توانمندسازی خود اقدام کنند. اوبا (۲۰۱۲) اظهار داشت محل آموزش جوانان و همچنین کیفیت سطح آموزشی است که جوانان را به مشارکت جهت کارآفرینی به ویژه در رکود اقتصادی حاضر تشویق می‌کند. بنابراین، تنها راه توانمندسازی جوانان، ارائه آموزش کافی و کیفی به آنها برای خوداشتغالی، ایجاد شغل و ریشه کنی فقر در جوامع مختلف است. بسیاری از کشورهای جهان، از جمله ایران، آموزش فنی و حرفه‌ای را برای تجهیز جوانان به مهارت‌ها و شایستگی‌های لازم جهت کارآفرینی در نظر گرفته‌اند که آنها در کسب مهارت و استقلال مالی کمک می‌کند (اکپنیونگ، ۲۰۱۱). آموزش فنی و حرفه‌ای به عنوان تسهیل‌کننده یادگیری با هدف کسب مهارت کاربردی جهت محیط کار تعریف شده است. این تعریف بدون شک نشان دهنده این است که آموزش باید مبتنی بر دانش صحیح، به روز و کاربردی باشد و تقویت قوه ی تفکر و خلاقیت در حرفه، تصمیم‌گیری و حل مشکلات و نیازهای اجتماعی را در جهت امرار معاش مرتفع سازد. در واقع هدف از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای این است که با آموزش تخصصی به افراد، آنها را افراد متکی به خود با نگرش، توانایی و دانش علمی و مهارت‌های کاربردی مجهز کند. در واقع نوعی آموزش است که با هدف آماده کردن فراگیران/کارآموزان برای سازگاری با دنیای کار، ارائه تسهیلات جهت یادگیری مادام‌العمر، تربیت شهروندانی مسئول، ترویج توسعه پایدار سازگار با محیط زیست و تضمین کاهش فقر فعالیت می‌کند. آموزش فنی و حرفه‌ای، دانش پایه و مهارت‌های کاربردی مورد نیاز به دنیای کار را در اختیار کارآموزان قرار می‌دهد. در این گونه مراکز آموزش‌های برنامه‌ریزی شده است که در بهبود شرایط زندگی و امرار معاش کمک‌حال است. انتظار می‌رود مهارت‌آموخته این مراکز بتوانند به جای جستجوی کار، خود نسبت به راه‌اندازی کارگاه اقدام نمایند. راه‌اندازی کارگاه‌ها در واقع به نجات کشور از قید بیکاری و فقر کمک می‌کند و راهی برای پیشرفت و توسعه اقتصادی به‌شمار می‌آید (نواکانما و همکاران، ۲۰۲۱).

^۱Nwakanma^۲Oba^۳Nwanwezi^۴TVTO^۵Ekpenyoung

تعریف کارگاه بدون شک دشوار است زیرا این مفهوم از کشوری به کشور دیگر و از زمانی به زمانی دیگر در همان کشور به خط‌مشی توسعه و سیاست‌های دولت متفاوت است. با این حال شواهد بدست آمده از ادبیات نشان می‌دهد که در تعریف کارگاه، معمولاً به برخی از متغیرهای قابل اندازه‌گیری مانند تعداد کارگران، هزینه سرمایه، گردش مالی سالانه و ارزش دارایی کارگاه یا ترکیبی از هر یک از متغیرها اشاره می‌شود (پیتون، ۲۰۱۲). **تعریف کارگاه** در قانون کار، بسیار گسترده بوده و در راستای حمایت از کارگران، اکثر محل‌هایی که ممکن است به اقتضای کار، در اختیار کارگران قرار گیرد را کارگاه، محسوب نموده است. به استناد ماده ۴ قانون کار «کارگاه محلی (مکانی) است که کارگر به درخواست (و دستور) کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می‌کند.» کارگاه در مقیاس کوچک به کارگاه‌هایی اطلاق می‌شوند که مجموع دارایی‌های ثابت آن‌ها بدون احتساب سرمایه در گردش از ۱۰ میلیون تجاوز نکند و تعداد کل کارگران آن بین ۵ تا ۲۵ نفر است.

راه‌اندازی کارگاه زمانی می‌تواند به توسعه سطح اقتصادی کشور و امرار معاش فرد کمک کند که در یک بازه‌ی زمانی کوتاه منحل نشود. با توجه به وضعیت اقتصادی اکنون کشور، بدون شک مهارت آموخته‌هایی می‌توانند با موفقیت، کارگاه را اداره کنند که مهارت‌های کارآفرینی کافی را دریافت کرده باشند. به گفته‌ی ادمیلویی (۲۰۰۷) مهارت‌های کارآفرینی مجموعه‌ای از مهارت‌های تجاری است که افراد برای رویارویی با محیط پرتلاطم محیط کار آماده می‌سازد. به طور ساده، به مجموع تمام ویژگی‌ها و توانایی‌های مورد نیاز برای عملکرد موفقیت‌آمیز در محیط کار گرفته می‌شود. آکینولا (۲۰۰۱) همچنین بیان کرده برای کارآفرین موفق بودن، به مهارت‌های خاصی نیاز است. ارهورون (۲۰۰۷) خاطر نشان کرد بیشتر مهارت‌های کارآفرینی با یادگیری و ممارست به دست می‌آید. با این وجود، مهارت‌های مختلفی باید در برنامه‌های آموزشی نهادینه شود تا کارآفرین بتواند در اقتصاد تحت رکود موفق باشد. برخی از مهارت‌های کارآفرینی برای مهارت‌آموخته جهت عملکرد موفقیت‌آمیز در کارگاه، شامل مهارت‌های فنی، مدیریتی، بازاریابی و کنترل هزینه است. مهارت‌های فنی، مهارت‌های تخصصی مرتبط با ارائه محصول با کیفیت به بازار کار است. مهارت‌های مدیریتی همان توانایی مدیریت زمان و تنظیم برنامه‌ی کاری دقیق و کاربردی است. مهارت بازاریابی شامل توانایی جذب مشتری جدید و حفظ مشتریان فعلی و توانایی در ترویج و فروش محصولات تولیدی و تجزیه و تحلیل عرضه و تقاضا است. و در نهایت مهارت کنترل هزینه، شامل توانایی تخصیص مؤثر هزینه‌ها و قیمت‌ها به محصولات و توانایی مذاکره در مورد دریافت تسهیلات اعتباری و غیره می‌باشد (اکپان، ۲۰۰۶).

^۱Payton

^۲Ademiluyi

^۳Akinola

^۴Erhurun

^۵Okpan

با توجه به اینکه موفقیت و عدم موفقیت کارآفرین در بحبویه‌ی رکود اقتصادی در حال حاضر، تا حد زیادی به کسب مهارت‌های کارآفرینی مفید، به‌هنگام و کاربردی است، توجه به کیفیت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و سهم آن در موفقیت کارآفرین به منظور تضمین بقا و توسعه کارآفرینی پایدار در کشور ضروری است. شکست یک کارآفرین از نگاه ایزان (۲۰۰۴) به این دلیل نیست که کارآفرین سرمایه و ابزار لازم برای ادامه‌ی مسیر ندارد بلکه فقدان مهارت‌های پیش‌نیاز برای رشد کسب‌وکار است که او را به سمت تعطیلی کارگاه می‌کشاند. بر این اساس پژوهش حاضر به دنبال بررسی مهارت‌های کارآفرینی مورد نیاز مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای فعالیت در کارگاه در اقتصاد تحت رکود می‌باشد. سؤالات پژوهش به شرح ذیل تدوین شده است:

۱. چقدر مهارت‌های فنی آموخته شده در مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای فعالیت در کارگاه مؤثر بوده است؟
۲. چقدر مهارت‌های مدیریتی آموخته شده در مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای فعالیت در کارگاه مؤثر بوده است؟
۳. مهارت‌های بازاریابی آموخته شده در مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای فعالیت در کارگاه مؤثر بوده است؟
۴. مهارت‌های کنترل هزینه آموخته شده در مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای فعالیت در کارگاه مؤثر بوده است؟

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش پیش‌روی از نوع پژوهش‌های توصیفی-کاربردی است، جامعه آماری موردبررسی در این تحقیق کارآفرینانی که در دوره‌های آموزشی مرکز فنی‌حرفه‌ای قاین شرکت داشتند می‌باشند که از میان آن‌ها به روش نمونه‌گیری در دسترس، ۶۷ نفر به عنوان نمونه‌ی آماری انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این تحقیق پرسش‌نامه می‌باشد. در ابتدای پرسش‌نامه سؤالات جمعیت شناختی (سن، تحصیلات، وضعیت تأهل، سرمایه اولیه، تاریخ تأسیس، تخصص کارگاه و تعداد ساعات آموزش در فنی و حرفه‌ای) مورد سؤال واقع شد. در ادامه، ۴ سؤال برای سنجش مهارت‌های فنی، ۸ سؤال برای سنجش مهارت‌های مدیریتی، ۶ گویه برای سنجش مهارت‌های بازاریابی، ۷ گویه برای سنجش مهارت‌های کنترل هزینه طراحی گردید، این گویه‌ها در قالب پرسش‌نامه

سازمان دهی و برای سنجش دیدگاه‌ها از طیف ۵ مرحله‌ای لیکرت و درجات خیلی کم تا خیلی زیاد بهره‌گیری شد. پرسش‌نامه‌ها برای افراد نمونه ارسال گردید تا مؤلفه‌های مهارت‌های مورد نیاز مهارت آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای سنجدیده شود. برای تعیین روایی و اعتبار پرسش‌نامه‌ها از روایی محتوای و ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید. میزان آلفای به دست آمده ۰/۷۱ است که در تحقیقات مدیریت از حد بالایی برخوردار است. افراد نمونه از طریق نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند، پرسش‌نامه‌ها پس از تکمیل، جمع‌آوری و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS 22 صورت گرفت. متغیرهای تحقیق شامل: مهارت های فنی، مدیریتی، بازاریابی و کنترل هزینه می‌باشند که در مجموع ۲۵ گویه را به خود اختصاص داده‌اند. برای تحلیل و آنالیز داده‌ها بنا به ضرورت از شیوه‌های آمار توصیفی از قبیل فراوانی، فراوانی تجمعی و نسبی، میانگین، واریانس و انحراف معیار استفاده شد. همچنین در بخش آمار استنباطی جهت آزمون فرض‌ها از آزمون تک نمونه ای تجزیه و تحلیل گردیدند.

یافته‌ها

الف) آمار توصیفی

مشخصات پاسخ‌گویان: کلیه پاسخگویان خانم بودند. از نظر وضعیت تأهل ۹۸/۵ درصد پاسخگویان متأهل و ۱/۵ درصد مجرد بودند. سن ۱/۶ درصد، کمتر از ۲۰ سال، ۵۳/۱ درصد بین ۲۰ تا ۳۰ سال و همچنین ۴۵/۳ درصد نیز ۳۰ سال و بیشتر سن داشتند. از نظر مدرک تحصیلی بیشترین پاسخگویان دارای مدرک تحصیلی دیپلم و کمترین تعداد دارای مدرک تحصیلی ابتدایی می‌باشند. سرمایه اولیه نیز بین ۳ تا ۲۰ میلیون در نوسان بود (تخصص‌های مختلف، سرمایه‌ی اولیه متفاوتی را می‌طلبد). میانگین سرمایه‌ی اولیه، حدوداً ۱۰ میلیون بود. بیشترین مهارت آموخته‌ها (۶۲/۷ درصد) دارای تخصص کارگاهی خیاطی و کمترین دارای تخصص کارگاهی چرم بودند (۱/۵ درصد). تعداد ساعات آموزش در فنی و حرفه‌ای از بین ۳۵ تا ۱۹۳۳ ساعت در نوسان بود. میانگین تعداد ساعات آموزش در فنی و حرفه‌ای، حدوداً ۸۴۶ ساعت بود (تعدادی برخی از اطلاعات جمعیت‌شناختی را پر نکرده‌اند). (جدول شماره ۱)

جدول شماره ۱. توزیع فراوانی پاسخ‌دهندگان

وضعیت پاسخ‌دهندگان		فراوانی	در	وضعیت پاسخ‌دهندگان		فراوانی	درصد
تخصصیات	ابتدایی	۱۴	۲۱/۲	وضعیت تأهل	متأهل	۶۶	۹۸/۵
	سیکل	۳۸	۵۷/۶		مجرد	۱	۱/۵
	دیپلم	۷	۱۰/۶	سرمايه اولیه	میانگین	حدافل	حداکثر
	فوق دیپلم	۶	۹/۱		۱۰/۱۷۴ (میلیون)	۳	۲۰
	لیسانس	۱	۱/۵	تعداد ساعات آموزش در فنی- و حرفه‌ای	۸۴۶۷۰۴۴	۳۵	۱۹۳۳
	تخصص کارگاه	عرقیجات	۷	۱۰/۴			
خیاطی		۴۲	۶۲/۷				
شیرینی		۱۲	۱۷/۹				
قنادی		۳	۴/۵				
آشپزی		۲	۳/۰				
چرم		۱	۱/۵				

۱. مهارت‌های فنی

در این تحقیق میزان فراگیری مهارت‌های فنی مورد نیاز مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای فعالیت در کارگاه در اقتصاد تحت رکود از طریق ۴ نشانگر مورد بررسی قرار گرفته است که این نشانگرها به همراه فراوانی و میانگین و رتبه در جدول شماره ۲ آمده‌اند.

همان‌گونه که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌گردد نشانگرهایی که میانگین رتبه‌ای بیشتری دارند بیشترین تأثیر را از آموزش‌ها پذیرفته‌اند که شامل:

۱. تأثیر بر کیفیت محصول ارائه شده در مقایسه با همکاران؛
۲. تأثیر بر سرعت عمل در کار و تأثیر بر معلومات علمی در حیطه کار؛
۳. تأثیر بر فراگیری بهداشت حین کار؛

مطالب فوق مبین آن است که کمترین میانگین رتبه‌ای تأثیر بر فراگیری بهداشت حین کار اختصاص داشت که بایستی برنامه‌ریزان آموزش‌ها در تدوین محتوی آموزشی به این مورد توجه ویژه داشته باشند.

جدول شماره ۲. توزیع فراوانی و درصد فراوانی مهارت‌های فنی حاصل از ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مرکز قاین

اولویت	میانگین رتبه‌ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	نشانگرهای سنجش مهارت‌های فنی
۱	۲/۵۷	۵ (۷/۵)	۲۳ (۳۴/۳)	۳۸ (۵۶/۷)	۱ (۱/۵)	-	تأثیر بر کیفیت محصول ارائه شده در مقایسه با همکاران
۲	۲/۵۰	۳ (۴/۵)	۲۶ (۳۸/۸)	۳۵ (۵۲/۲)	۳ (۴/۵)	-	تأثیر بر سرعت عمل در کار
۳	۲/۵۰	۳ (۴/۵)	۲۴ (۳۵/۸)	۳۸ (۵۶/۷)	۲ (۳/۰)	-	تأثیر بر معلومات علمی در حیطه کار
۴	۲/۴۳	۲ (۳/۰)	۲۲ (۳۲/۸)	۴۳ (۶۴/۲)	-	-	تأثیر بر فراگیری بهداشت حین کار

۲. مهارت مدیریتی

همان‌گونه که از جدول شماره ۳ استنباط می‌شود دیدگاه پاسخ‌دهندگان نسبت به مهارت مدیریتی در حدود کم تا زیاد (متوسط) می‌باشد و گویه‌های ۱. انتقال اطلاعات کارگاه به دیگران؛ ۲. تشویق کار گروهی در کارگاه؛ ۳. کمک به تک تک کارگران در توسعه نقاط قوت آنان با میانگین بالاتر رتبه‌های اول تا سوم را به خود اختصاص داده و کمترین میانگین رتبه‌ای نیز به توجه به نیازها و خواسته های فردی کارگران اختصاص داشت که بایستی برنامه‌ریزان آموزش‌ها در تدوین محتوی آموزشی به این موارد توجه ویژه داشته باشند.

جدول شماره ۳. توزیع فراوانی و درصد فراوانی مهارت‌های مدیریتی حاصل از ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مرکز قاین

اولویت	میانگین رتبه‌ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	نشانگرهای سنجش محتوی آموزش‌ها
۱	۴/۶۲	۲ (۳/۰)	۲۸ (۴۱/۸)	۳۷ (۵۵/۲)	-	-	انتقال اطلاعات کارگاه به دیگران
۲	۴/۵۸	۳ (۴/۵)	۲۸ (۴۱/۸)	۳۴ (۵۰/۷)	۲ (۳/۰)	-	تشویق کار گروهی در کارگاه
۳	۴/۵۵	۲ (۳/۰)	۲۷ (۴۰/۳)	۳۷ (۵۵/۲)	۱ (۱/۵)	-	کمک به تک تک کارگران در توسعه نقاط قوت آنان
۴	۴/۵۵	۲۵ (۷/۵)	۲۵ (۳۷/۳)	۳۵ (۵۲/۲)	۲ (۳/۰)	-	بهره‌گیری از خلاقیت و نوآوری کارگران
۵	۴/۵۴	۴ (۶/۰)	۲۶ (۳۸/۸)	۳۵ (۵۲/۲)	۲ (۳/۰)	-	تعیین اهداف خاص برای کارگاه
۶	۴/۴۶	۴ (۶/۰)	۲۳ (۳۴/۳)	۳۹ (۵۸/۲)	۱ (۱/۵)	-	مهارت در نظارت بر کار
۷	۴/۳۹	۲ (۳/۰)	۲۴ (۳۵/۸)	۴۱ (۶۱/۲)	-	-	مدنظر قرار دادن اقدامات اساسی و کارساز در راه اندازی کسب و کار
۸	۴/۳۱	۲ (۳/۰)	۲۲ (۳۲/۸)	۴۲ (۶۲/۷)	۱ (۱/۵)	-	توجه به نیازها و خواسته های فردی کارگران

۳. مهارت‌های بازاریابی

بر اساس جدول شماره ۴ نشانگرهای: آگاهی از نوسانات فصلی محصول، اهمیت به تبلیغات برای افزایش فروش محصولات و آشنایی با روش‌های جذب و حفظ مشتری میانگین رتبه‌ای بیشتری داشته که نشانه مهارت بازاریابی بیشتر مهارت‌آموخته‌ها در این زمینه‌ها می‌باشد. در ضمن نتایج حاکی از آن است که مهارت‌آموخته‌ها در نشانگر آگاهی به جنبه‌های مختلف فروش و فروشندگی مهارت کمتری داشته که باید مورد توجه برنامه‌ریزان آموزشی این مرکز قرار گیرد.

جدول شماره ۳. توزیع فراوانی و درصد فراوانی مهارت های بازاریابی حاصل از ارائه آموزش های فنی و حرفه ای در مرکز قاین

اولویت	میانگین رتبه ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	نشانه‌گرهای سنجش محتوی آموزش‌ها
۱	۳/۶۵	۳ (۴/۵)	۲۷ (۴۰/۳)	۳۷ (۵۵/۲)	-	-	آگاهی از نوسانات فصلی محصول
۲	۳/۶۳	۵ (۷/۵)	۲۶ (۳۸/۸)	۳۴ (۵۰/۷)	۲ (۳/۰)	-	اهمیت به تبلیغات برای افزایش فروش محصولات
۳	۳/۵۱	۵ (۷/۵)	۲۳ (۳۴/۳)	۳۶ (۵۳/۷)	۳ (۴/۵)	-	آشنایی با روش های جذب و حفظ مشتری
۴	۳/۴۶	۶ (۹/۰)	۲۱ (۳۱/۳)	۳۷ (۵۵/۲)	۳ (۴/۵)	-	مهارت تجزیه و تحلیل عرضه و تقاضا برای محصول
۵	۳/۴۰	۳ (۴/۵)	۲۲ (۳۲/۸)	۴۱ (۶۱/۲)	۱ (۱/۵)	-	سعی در تولید محصولات مورد نظر مشتریان
۶	۳/۳۷	۱ (۱/۵)	۲۵ (۳۷/۳)	۴۰ (۵۹/۷)	۱ (۱/۵)	-	آگاهی به جنبه های مختلف فروش و فروشندگی

۴. مهارت های کنترل هزینه

بر اساس جدول شماره ۵ نشانه‌گرهای: تخصیص هزینه‌ها را به طور منصفانه به محصولات، مدیریت مؤثر هزینه های مستقیم و افزایش تراکنش های نقدی جهت جلوگیری از ضرر مالی میانگین رتبه ای بیشتری داشته که نشانه مهارت بازاریابی بیشتر مهارت آموخته‌ها در این زمینه‌ها می‌باشد. در ضمن نتایج حاکی از آن است که مهارت آموخته‌ها در نشانه‌گر حفظ جریان نقدی ثابت مهارت کمتری داشته که باید مورد توجه برنامه‌ریزان آموزشی این مرکز قرار گیرد.

جدول شماره ۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی مهارت‌های کنترل هزینه حاصل از ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در مرکز قاین

اولویت	میانگین رتبه‌ها	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	نشانگرهای سنجش محتوی آموزش‌ها
۱	۴/۱۸	۲ (۳/۰)	۳۱ (۴۶/۳)	۳۲ (۴۷/۸)	۲ (۳/۰)	-	تخصیص هزینه‌ها را به طور منصفانه به محصولات
۲	۴/۰۷	۷ (۱۰/۴)	۲۳ (۳۴/۳)	۳۶ (۵۳/۷)	۱ (۱/۵)	-	مدیریت مؤثر هزینه‌های مستقیم
۳	۴/۰۶	۷ (۱۰/۴)	۲۳ (۳۴/۳)	۳۳ (۴۹/۳)	۴ (۶/۰)	-	افزایش تراکنش‌های نقدی جهت جلوگیری از ضرر مالی
۴	۳/۹۸	۵ (۷/۵)	۲۳ (۳۴/۳)	۳۷ (۵۵/۲)	۲ (۳/۰)	-	تهیه منابع ارزان‌تر مواد خام
۵	۳/۹۶	۳ (۴/۵)	۲۶ (۳۸/۸)	۳۵ (۵۲/۲)	۳ (۴/۵)	-	حفظ تراکنش‌های مالی
۶	۳/۹۳	۷ (۱۰/۴)	۲۰ (۲۹/۹)	۳۷ (۵۵/۲)	۳ (۴/۵)	-	تهیه تسهیلات اعتباری با نرخ بهره متوسط
۷	۳/۸۳	۱ (۱/۵)	۲۵ (۳۷/۳)	۴۰ (۵۹/۷)	۱ (۱/۵)	-	حفظ جریان نقدی ثابت

ب) آمار تحلیلی

جدول شماره ۵. بررسی مهارت‌های کارآفرینی مورد نیاز مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای فعالیت در کارگاه در اقتصاد تحت رکود در مرکز قاین

مدل	متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف معیار	آماره t	سطح معنی‌داری
۱	مهارت‌های فنی	۳/۴۳	۰/۳۷	۹/۲۷	۰/۰۰۰
۲	مهارت‌های مدیریتی	۳/۴۵	۰/۳۸	۹/۶۷	۰/۰۰۰
۳	مهارت‌های بازاریابی	۳/۴۵	۰/۴۱	۸/۷۹	۰/۰۰۰
۴	مهارت‌های کنترل هزینه	۳/۴۷	۰/۴۳	۸/۷۹	۰/۰۰۰

جدول فوق نشان می‌دهد مهارت‌های کارآفرینی مورد نیاز مهارت‌آموخته‌های آموزش فنی و حرفه‌ای برای فعالیت در کارگاه در اقتصاد تحت رکود از لحاظ آماری با اطمینان ۹۹ درصد قابل قبول است (سطح معنی‌داری مشاهده شده کمتر از ۰/۰۱ است).

بحث و نتیجه گیری

بر اساس نتایج به دست آمده از پرسش نامه ها مشخص گردید که آموزش های فنی و حرفه ای برای فعالیت در کارگاه در اقتصاد تحت رکود در مرکز فنی و حرفه ای قاین تأثیر داشته و توانسته اند توانمندی آنان را از جنبه های مختلف مهارت های فنی، مدیریتی، بازاریابی و کنترل هزینه به میزان قابل قبولی افزایش دهند. این نتیجه با نتایج پژوهش های (اوبا (۲۰۱۲)، اکپینونگ (۲۰۱۱)، نواکانما و همکاران (۲۰۲۱)، اکپان (۲۰۰۶)) مطابقت دارد.

بر اساس میانگین رتبه ای مهارت های کارآفرینی مورد نیاز مهارت آموخته های آموزش فنی و حرفه ای که عوامل را از قوی به ضعیف رتبه بندی نموده است، می توان بر اساس آن اثر آموزش های فنی - و حرفه ای را بر هر نشانگر به طور مجزا مشخص نمود؛ و مدیران و برنامه ریزان آموزشی بایستی توجه خود را به نشانگرهای ضعیف بیشتر معطوف نمایند. در کل محتوی ارائه شده به پاسخ گویان وضعیت مطلوبی داشته که میانگین رتبه ای مربوطه نیز مؤید این موضوع می باشد. بیشترین میانگین رتبه ای مرتبط با متغیرهای: تأثیر بر کیفیت محصول ارائه شده در مقایسه با همکاران، انتقال اطلاعات کارگاه به دیگران، آگاهی از نوسانات فصلی محصول، تخصیص هزینه ها را به طور منصفانه به محصولات بوده و این ها از میانگین رتبه ای مطلوب و بالایی برخوردار بوده اند.

در این تحقیق کمترین میانگین رتبه ای مربوط به متغیرهای: تأثیر بر فراگیری بهداشت حین کار، توجه به نیازها و خواسته های فردی کارگران، آگاهی به جنبه های مختلف فروش و فروشندگی، حفظ جریان نقدی ثابت می باشد، که برنامه ریزان آموزشی باید تلاش بیشتری را در جهت تدوین محتوی متناسب با موارد بالا به عمل آورند.

بر اساس نتایج حاصل پیشنهاد می گردد:

۱. محتوی آموزشی دوره های فنی و حرفه ای متناسب با نیازهای مهارت آموخته ها مورد بازبینی و ویرایش قرار گیرد و در تدوین محتوی و استانداردها به جدیدترین متدهای تدریس، تجهیزات و ابزار جدید و نوآوری ها و خلاقیت توجه ویژه گردد.

۲. پژوهش های مشابه ای در استان های دیگر و یا به صورت منطقه ای در جهت شناخت بهتر نظر شرکت کنندگان در این دوره ها به انجام برسد.

- Nwakanma, S., Uchechukwu, A. V., & Ayaegbunem, C. M. *Entrepreneurial skills required of vocational and technical education graduates for small scale enterprise operation in an economy under recession. IRESPUB Journal of Education & Literature, 1 (1):1-8.*
- Oba, A. (2012). *Sustainable entrepreneurship development and the problem of business ethical practices in Nigeria. International Journal of Business and Social Science, 6(1), 1-5.*
- Nwanewezi, M. C. (2010). *Problems in business education research in ICT era as perceived by business educators. Business Education Journal, 7(2), 46-54.*
- Ekpenyoung, L. E. (2011): *Foundations of technical and vocational education: Evolution and practice for Nigerian students in TVE and adult education, policy makers and practioners (3rd ed.). Benin City: Ambik Press.*
- Payton, S. (2012). *Small business entrepreneur start-up: Which do you identify with? Retrieved from <http://smallbiztrends.com/2011/03/small-business-entrepreneur-startup.html>*
- Ademiluyi, F. L. (2007). *Business competencies needed for effective entrepreneurship as perceived by Fresh graduates. Business education journal 6 (9) 18-28.*
- Akinola, D. (2001). *Small firms are the backbone of the Nigerian economy. Retrieved from <http://www.africaeconomicanalysis.org>*
- Erhurun, H.E.O. (207). *Skills acquisition. A tall for youth empowerment for economic growth and development. Journal of Business and Management Studies 1 (2), 116-125.*
- Ezeani, N. S. (2014). *The teacher and skills acquisition at business education: From the perspective of accounting skills. Arabian Journal of Business and Management Review, 2(4), 1-12.*